ШОВІНІСТИЧНА ГУЛЬНЯ.

Національний шовінізм,— се дитя капіталістичного устрою, виплекане і виховане буржуазією. Національний шовінізм є одним із средств при помочи котрого імперіялістичний капіталізм держить ся на своїм тронї і гнете та визискує маси робочого люду.

Війни з їх страшними спустошенями і знищенями, ворожнечі між народами в так звані мирні часи, національні поневоленя слабших народів сильнійшими, той наїжений вічний антагонізм між народами, все те випливає в першій мірі з національного шовінізму витвореного капіталістичною клясою. На всім суспільнім житю витиснув він погане своє пятно і в кождім напрямі до кращого суспільного житя, стоїть він на дорозї і перешкаджає.

Інтереси капіталізму вимагають, щоби народи жили в незгоді, бо впротивнім случаю він не міг би вести воєн, без котрих істноване капіталізму не можливе. Для сеї справи — піддержуваня ворожнечі — він жертвує часть своїх доходів і зачаровує нації самолюбством і настроює їх так, щоби вони при першій ліпшій нагоді могли кинутись на себе задля інтересів капіталістичного молоха.

Робить ся се в той спосіб, що впоюють ся в народи бажане слави і поваги. Кождий народ через те хоче, щоби він був наймогутнійший, найсильнійший, найкращий і щоби всї прочі народи йому завидували та подивляли його могучість і славу. А се є власне й шовінізм. Шовініст бачить тільки свій народ а більше нічого. Судьба других народів його абсолютно не обходить. Жиє він тільки своїм народом і не жалував би засудити всї другі народи на найгіршу неволю лише щоби його народ був великий і славний і щоби верховодив. Нераз шовініст заходить до такого засліпленя, що людий инших народностий, котрі не говорять мовою його нації, готов він нищити, як щось зов сїм непотрібне на сьвіті. Серед такого настрою народа, капіталістови вистарчить кликнути, що нападає на край ворог в особі чужої нації, як він вхопить за оружіє і піде "боронитись" або часом мститись за сьмілість на користь капіталізму.

От тепер йде в Галичині боротьба. Польські селяни і робітники бють таких же самих селян і робітників українських. Українські знова-ж польських. Польських селян і робітників засліпила польська буржуазія великою Польщею від моря до моря і вони не здають собі справи з того що роблять, а йдуть бють і мордують і садовлять упоєні шовінізмом. В них, як за собою свою шляхту. Вони і в кождих шовіністів, є любов для посьвяти якійсь загальній справі, але ту любов використала польська буржуазія, переміняючи її в шовінізм. Вони думають, що роблять тим велике добро, думають, що прислугують ся якійсь добрій справі; про инші змаганя ріжних частий суспільства вони може ще й не чули. Вони хотять, щоби польський народ був понад все, так як хотять німецькі шовіністи відносно німецького народа, англійські — відносно англійського, американські американського і т. д. Але не вина се несьвідомих польських робітників і селян. Їх вчили сего від дитиньства. Польська школа, церква, література, преса — просяклі шовінізмом. Польська буржуазія являєть ся найбільше запопадлива в ширеню шовінізму між своїми підданими польськими робітниками і селянами. Ті польські робітники, котрі пізнали клясову боротьбу і зрозуміли її, на сю до рогу не ступлять.

З шовінізмом треба бороти ся. Сьвідомі робітники всїх націй повинні робити се серед своїх націй. Шовінізм треба нищити. І не шукати його між другими народами, але у своїм власнім народі. Замість для нації, — працювати для суспільства. Замість добра нації, — повинно бути на увазї добро суспільства. Не клич: наш народ понад все, — а суспільність понад все, повинно стати сьвітовим кличем.

Найліпше средство на нищене національного шовінізму се є клясова сьвідомість пролетаріяту. Тільки він, сей пролетаріят, зведе народи до купи, заведе між ними братерські відносини і споріднить їх одною великою цїлию: добро для працюючої всесьвітної маси.

Українські робітники, котрі тепер чують так богато про зьвірські вчинки польських армій над українським населенем в Галичині, не повинні зараз кричати: проч з Поляками. Польський народ складає ся також з працюючої маси, але та маса засліплена польською буржуазією не знає, що робить. Єсли проч, то з буржуазією, тим керманичем в тій боротьбі; єсли проч, то й з нашою буржуазією, яка зі своєї сторони так само робить як і польська; так само хоче слави і богацтв і так само підготовляє грунт для подібних вчинків ширенем національного шовінізму серед робітників українських.

Не вороги нам робітники польські ані ніякі инші, які стають слїпим орудієм в руках своїх рабоволодітелів; не вороги нам ті, які з заборів чужих земель не мають ніякої користи, а ворог нам всесьвітна буржуазія зі своєю імперіялістичною політикою, ворогом нам капіталізм, який в своїм рабівничім поході йде через голови працюючих та поневолених мас і з ним тільки нам треба провадити боротьбу.

Боротьба в Галичині, се є гульня польських шовіністів. Такі шовіністичні гульні будуть повторювати ся в ріжних місцях і в ріжних часах, доти, доки буде істнувати капіталістичний лад. Борючись за повалене капіталізму ,ми рівночасно боремо ся за знищене шовінізму, тої гнилої суспільної болячки.

Р.

ЧОРЧІЛ ПРО РОСІЙСЬКУ СПРАВУ.

ЛОНДОН, 18 липня. — Полковник Винстон Спенсер Чорчіл, державний военний секретар сказав вчера в своїй промові при обіді Клюбу Британської Преси, що від теперішних обставин в Росії буде залежати устрій будучого сьвітового мира і що ліга народів повинна би заняти ся відбудовою сего краю. "Коли би ціла Росія зі всїми маєтками дістала ся в руки Леніна і Троцкого, то ціла большевицька сила зверне ся проти тих малих країв, котрим ліга народів обіцяла оборону. Коли большевицька сила в Росії переможе, то сї малі народи, а навіть сама Росія, дістане ся в німецькі руки". Пан Чорчіл оправдує аліянтське вмішане ся в російські справи, кажучи, що коли би всї пять великих держав могли були ділати в згоді і разом, то обставини в Росії мали би цїлком инший вигляд.

Він сказав, що більше як 300.000 большевиків припинено в їх поході аліянтами і наколи британське правительство причинило ся до того, то се йому самому спричиняє велику приємність.

В дальшім тягу своєї промови Чорчіл предсказав, що зміна наступить в недовшім часї як двох тижнях, однак не пояснив, яка має бути ся зміна.

Жидівські погроми на Україні.

КОПЕНГАГА. — Прибувші сюди з Росії розказують, що жидівські погроми на Україні продовжають ся, а робити їх мають укр. війська Петлюри. На стації Чуднов-Волиньск убито було впоїзді 36 Жидів. Відбули ся погроми в Дубні, Ровні і других містах. Укр. совітське правительство енергічно бореть ся проти погромів.

В Сербії істнує военний стан.

ЛОНДОН, 18 липня. — В Сербії зістало проголошене военне право, яко результат заворушень, в котрих кілька осіб зістало забитих і богато ранених. Зелїзничий рух зістав стриманий. В Білгороді і инших містах відбувають ся дня демонстрації проти арештованя соціялістичних провідників.

ТАЙНИЙ ДОГОВІР ЯПОНІЇ З НІМЕЧЧИНОЮ.

Поданий низше документ становить тайний договір, заключений межи Німеччиною і Японією еще в той час, коли поля Европи червонілись від людської крови.

Сей договір опублікував в Злуч. Державах републиканський сенатор Лодж. Від президента Вилсона зажадано вияснення з приводу сього документу. Японський консуль всіляко опрокидує істноване подібного договору, але фактом є, що його копію найдено серед німецьких державних паперів після упадку Гогенцолернів.

В Німеччині повний текст був вперше надрукований в гамбурґськім революційнім органі "Червоне Знамя". Совітське правительство Росії передрукувало сей договір в своїх "Ізвестіях" в числах 255 і 256 з 22 і 23 падолиста 1918р. Після того, як совітська армія евакувала Перм, на початку біжучого року, много документів попало в руки антисовітських властий, в тім числї і згадані числа "Ізвестій". Сим покористувалась і газета "Дальновосточное Обозреніе", котра в свою чергу передрукувала текст договору, а американський офіцир, прикомандирований до сибірської армії, сейчас же доніс зміст тайного документу свому правительству в Вашінґтоні.

В місяцю жовтни минувшого року неожидано прибув до Штокгольму японський специяльний представитель Ода, котрий мав тайні наради з німецьким урядником Лютціусом. Плодом їх нарад явив ся поданий тут тайний договір.

Текст договору слїдуючий:

§1. Обі заключаючі договір сторони зобовязують ся добровільно, коли лише політичне положене позволить, помочи третій стороні, Росії, добити ся при їх співділаню порішеня всїх внутрішних питань і привернення сьвітової сили.

§2. Одна з заключаючих договір сторін — Японія зобовязуєть ся другій високій стороні, Німеччині, прилучити ся до признаня послїдній прав на центральну Азію і Персію, згідно з услівєм з третою стороною, Росією; також прилучити ся до осягненя ліпших договорів, ґварантованих всїма трома сторонами.

§3. Одна з заключаючих договір сторін, Японія, зобовязуєть ся признати другій стороні, Німеччині, право на осягнене найлучших привілеїв в Китаю, котрих услівя повинні бути в другім договорі. Крім того сї-ж заключаючі договір сторони повинні перешкодити другим дістати подібні концесії, щоби вони не попали в руки заграничних держав — Америки і Англії.

§4. Одна з заключаючих договір сторін, Японія, обовязуєть ся дипльоматичною дорогою охороняти інтереси другої сторони, Німеччини, на надходячій мировій конференції в тім змислї, що Німеччина повинна потерпіти по можности менше від услівій мира що до економічних і територіяльних втрат.

§5. Одна з сих заключаючих договір сторін зобовязуєть ся, на основі осібного договору, котрий повинен бути заключений з третою стороною, обезпечити другій стороні, Німеччині, можливість заключеня договору про взаїмне підтримуване, в значіню военнім, економічнім і політичнім і оказати другій стороні, Німеччині, безпосередну поміч в сїм напрямі.

§6. В заміну за се друга сторона ,Німеччина, зобовязуєть ся встановити тайну военну конвенцію на суші і на морі при взаїмній піддержці сторін в борбі з агресивними намірами Америки і Англії. Подробиці повинні бути випрацьовані негайно після заключеня мира особами, заосмотреними осібними для сего повновластями.

§7. Сей тайний договір повинен послужити підставою для заграничної політики всїх трох заключаючих договір сторін і має бути виповнений у всїх точках безпроволочно, як тільки приступить трета сторона, Росія.

§8. Теперішний договір має тревати через пять літ від дня приступленя третої сторони, Росії, виключаючи четверту точку, котра вступає в силу сейчас же по затвердженю договору. Єсли за 6 місяців до укінченя речинця договору ніхто з заключивших договір сторін не заявить свого бажаня заперестати сповнювати обовязки після договору, він істнує автоматично на протязї дальших потім пяти літ і т. д. до того часу, доки хто небудь із сторін не забажає розірвати договір.

§9. Теперішний договір повинен бути затверджений по можности як найскорше і предложений в двох копіях, з котрих одна написана по німецьки, передаєть ся Німеччині, а друга з французьким текстом — Японії".

Таким способом, з наведеного договору ясно видно, що Німеччина і Японія мали на меті: повне вигнане Англії з Азії, економічне витиснене Америки з Сибірі і Англії крім того з Росії. Німеччина дістане контролю в Персії і середній Азії, а Японія — власть над Кореєю, Далеким Сходом, Манджурією і західним Сибіром.

ПОБІДА БЕЗПАРТІЙНОЇ ЛІҐИ В НОРТ ДАКОТІ.

Норт Дакота є в теперішний час одним з передовійших стейтів, позаяк при послїдних виборах управа стейту перейшла в руки народа — рільника; він і є повним господарем стейту.

В сім стейті є дуже мало робітників - пролетарів, котрі звичайно ведуть борбу за ліпшу будучність.

За се діло взялись там майже виключно фармері-рільники і віднесли повну побіду над паразитами, висисавшими з них послїдні соки.

Для ілюстрації я наведу декотрі факти експльоатації, якої зазнали рільники в Норт Дакоті і котра заставила їх зорґанізувати Безпартійну Ліґу та вести борбу за поліпшене свого положеня.

Норт Дакота — стейт новий; почав заселювати ся яких 20 — 25 літ тому назад Скандинавцями, Німцями, Росіянами та Українцями.

Як тільки стейт немного заселив ся, туди з'явились "благодітелї" народа: банкирі, купцї і т. д. Правда, вони "помагали" фармерам: давали їм на кредит гроші, рільничі машини, коні, насїнє і т. д. і ціну назначали самі три рази таку з процентом в 12 і 20 проц. комісового — всего 32 процент на рік. Продукти, котрі фармер виробляв вони забирали в него по цїні, яку самі назначили.

Все, що потрібно було фармерови купити він діставав у богатирів фармерів за казочну ціну, а власні продукти продавав їм за безцінок. Многі фармері не могли витримати і втікали за тридевять земель та оставляли кредиторам і землю і все майно, так що значна часть землї осталась в руках банкирів. Декотрі з богатирів фармерів збили по 25 — 30 фармів з котрих вони вигнали рільників. Кромі звичайної експльоатації, богатирі фармері часто навіть підроблювали вексель і в такий спосіб рабували фармера.

Більше всїх терпіли землероби з Росії. В додаток до сього часті посухи та градобої збільшали нужду.

Правда, бували й гарні урожаї, але цїни були на стільки незначні на продукти, що не покривали навіть працї рільника. Наприклад, підчас урожаю за бушель пшениці платили 60 центів, бушель вівса 20 ц., за худобу, т. є. за мясо, від 2 до 3 ц. за фунт, яйця 6 — 8 ц. тузін і т. д. Не за все отримував фармер готівку, а віддавав в обмін за мануфактуру. В послїдних роках, коли всї споживчі продукти піднялись в містах до казочних цїн, паразити продовжали обманювати фармера і забирати худобу по 4 ц. за фунт мяса, а пшеницю то ділили на "сорти" і вийшло таке, що в Норт Дакоті не було "першого сорта" пшениці. Вони стали принимати ліпшу пшеницю за 3 сорт і назначили на ню дуже малу цїну, в той час, коли пшениця платилась на ринках казочно дорого і доходила навіть до трох долярів за бушель.

От що зродило нову організацію серед фармерів в Норт Дакоті, до котрої примкнули 95 процент жителів стейту.

Тепер сам нарід є господарем свого витвору і рішителем своєї судьби. Паразитів ігнорують і їм остає ся сидїти зложивши руки. Паразити підняли трівогу: "большевики!!!" Але їх пісонька просьпівана.

Давнійше фармер ніколи "не їв з працї рук своїх", а його хліб забирали людожери по 1 центови за фунт, а він платив для домашного ужитку по 4 центи за фунт муки. Тепер будуть суспільні млини і фармері будуть уживати свій хліб по своїй цїні. Заводять правительственні або суспільні кредитові товариства, де фармері зможуть діставати гроші за незначний процент, всї рільничі машини фармер може дістати без посередників по цїні фабриканта; цїни на продукти будуть назначені фармерським представителем пропорціонально до кошту житя в краю; пшениця піде за перший сорт по цїні сьвітового ринку і т. д. За вибиті градом засїви стейт платить фармерови все, що він втратив через град, дивлячись по урожаю і таким способом для приватних асекураційних компаній втрачений там ґрунт. Податки наложили тільки на більших землевласників. Таким робом малоземельні бідняки відітхнуть свобіднійше.

Ся нова ліґа старає ся поліпшити положене земледільця і повести край по дорозї нового прогресу і економічного розвитку.

(Дубовий в "Р.Г.")

Заговір на житє фінляндського диктатора.

Викрито заговір, маючий на цїли убити фінляндського диктатора Маннергайма. Поліція арештувала кількох фінляндських большевиків.

На фінляндськім фронті замічає ся деяке оживлене. Відбувають ся часті наради фінляндських і російських білоґвардійців.

Фінляндські соціялісти заявили, що вони не допустять до війни з совітською Росією.

Французький міністер поживи зрезиґнував.

ПАРИЖ, 19 липня. — Вчера було в французькім парляменті голосоване над інтерпеляцією в справі високих цїн поживи. В сім голосованю французький кабінет зістав побитий, бо проти його внесеня було 14 голосів більшости. Щоби ратувати цїлий кабінет перед уступленем, міністер поживи, Борет, подав ся до димісії.

Повернувший жовнір каже, що міністер Робертсон був головним страйколомом.

ОТТАВА, 21 липня. — "Ми називаємо Гідеона Робертсона, так званого міністра працї, головним страйколомом Канади", заявив Т. Г. Дон з Вінніпеґу підчас своєї промови в Реджент театрі в неділю вечером. Коли він се сказав, публика нагородила його оплесками. Він говорив на тему: "Участь повернувшого жовніра в вінніпеґськім страйку".

Дон був членом жовнірського страйкового комітету підчас страйку. Він сказав, що 90 процент повернувших жовнірів були за страйком, та що виставлені кличі не завмерли. "Більшойно почав ся", сказав він. "Нас не побито".

Принято резолюцію, домагаючу ся розправи перед судом присяжних для вінніпеґських робітників, арештованих під закидом бунтівничої конспірациї.

Дон сказав, що мавші в Вінніпеґу місце події переконали його, що ідея Одної Великої Юнії є найліпшою річию для робітників.

ЖИТЄ І СМЕРТЬ СОБАК

В "Дітройт Фрі Прес" знаходимо "посмертну" згадку по собаці, якому було на імя Чалий, слїдуючого змісту:

"Чалий не жиє і дім панї Мерґ Геміл, 1187 — 14-та вулиця потонув в смутку і жалобі. Останні похоронні церемонії над останками Чалого, відправлено минувшої суботи, коли біленьку трумночку випроваджено з під ч. 1187 — 14-та вул. на місце вічного спочинку в Дарбори, Міч. Ціле тіло Чалого покрите було найдорозшим матеріялом. Білі його зубки чищені стало через кілька послїдних літ, показували ся так як в усміху. Маленький його гробок в Дарбори зістав покритий квітами через його приятелїв з сусїдства.

Хоть канадийчик з уродженя Чалий був американцем в цїлім того слова значіню і одною, одинокою флеґою, яку з думою держав в зубах, то була флеґа "Старс енд Страйпс".

Уродив ся він між "приятелями і бідаками", але ніколи в своїм житю не потребував драпати ся по сьмітю в пошукуваню за кістками на поживу. Протягом 15-літнього свого житя на сім сьвіті, він ніколи не станув на голу землю. Носив він стало свої песячі чоботи і як було на сьвіті хмарно, або як падав дощ, то вдягав тоді кальоші і мав завше "рейнковт", як виходив на спацер. Його ґардероба обіймала певну скількість дуже дорогих убрань Геміля. Хтонебудь побачивши його в ночи на ліжочку, ніколи був би не подумав, що то був звичайний пес.

Через ціле своє житє Чалий клав ся спати в нічній сорочці і на подушочці", — говорила його панї Геміл. "Я все біле сама йому шила і він носив завше протягом дня білі льняні ковнірці. Він був моїм найліпшим приятелем і не знаю що зроблю тепер без него", — тягнула дальше панї тяжко шльохоючи. "Жалую дуже, що нема тут в Детройт спеціяльного кладовища для псів".

Чалий був вбраний завше як "джентелмен": мав сподні, камізельку і ковт. Троха невигідні були для него високі білі ковнірці, але за те краватки любив дуже. Знав день і годину своєї купелї що тижня і знав, де знаходить ся його щіточка від зубів, котру уживав що рання.

Мав він також сталого доктора, котрий завше клопотав ся про його здоровлє. Під зглядом їдженя той песок був дуже виборний.

На снїдане Чалий їв кашу, мармаляду і молоко, а в полудне знав що час надходить на сочисті котлєти з телятини, котрі він перекладав часто на воловий "біфстик". Він також

ІНСТИНКТ І РОЗУ

Чоловік, посїдаючи ті самі зм
ші зьвірята, очевидно розвиває
ли на таких основах, що й вони
стинктів люди мають спільно з
інстинкт самозахованя, полової
матери до свого новонародженог
жане новородка ссати і такі инш
здаєть ся, має менше інстинктів
які в природному ряді стоять на
го. Малпи оранґ на східних остр
в Африці будують собі плятф
сплять, а що се не є наслідком
ти би хто твердити, що се є н
кту, але нам годі вірити, щоби се
татом того, що оба зьвірі мають
би і посїдають подібний спосіб р

Ті малпи, як звісно, вистеріг
отрійних овочів горячих країв,
не знає, що вони отрійні; як
факт, що наші домашні зьвірят
в чужі краї і випустити перший
совиско, їдять часто отрійні зіл
після вистерігають ся, то нам
ся подумати, що малпи з власно
з досьвіду своїх родичів навчи
можна їсти а які ні. Попри се п
малпи мають інстинктовий стра
а також і перед иншими небез
тами.

Замітним є контраст між мал
носною простотою інстинктів у
в порівнаню з інстинктами низ
віє твердить, що чим більше р
зьвіряти, тим менше в нього ін
такі, що думали, що розумові з
зьвірят розвили ся постепенно
Але французький учений Пуше

І. О. З.

БЛУКАНИНА.

(Продовжене).

Остап, хоч не зовсім здоровий, скоро мов стріла вхопив писаря за руку, що аж той присїв і викинув його з шатра на двір. Тут відобрав в нього ніж і дав йому такого поличника, що писар мов пяний заточив ся на кілька кроків і зараз побіг до шатра.

Остап не міг ще здати собі справи з того, чому писар так скоро побіг до шатра, як той вибіг звідти назад з рушницею в руках і вицілив ся на Остапа.

Остап скочив до писаря, но в тій хвилї гряснув вистріл і Остап заточив ся.

Писар кинув рушницею о землю і почав втікати в напрямі де мав находитись Дон Марцельо з робітниками.

Остап нервово почав обшукувати себе. Він чув якийсь біль, але не знав точно де. Знав лиш, що рушниця була набита шротом, і що вистріл не був цїльний, бо інакше він не стояв би вже на ногах. По хвилї обшукуваня він почув під пальцями кров на лївім рамени. Він почав нервово розглядати зранене місце і вскорі переконав ся, що шроти лиш подрапали і обсмалили його шкіру і з радости аж засьміяв ся. Оглянув ся в сторону, куди тікав писар і погрозив йому кулаком.

— Ну, братіку, стріляти я тебе не буду, але носа ще тобі колись намну!

Позад Остапа счинив ся гамір. З ріжних шатер показались голови хорих, яких усїх було може з двайцять. На гук вистрілу вони, хоч слабі, всї виглянули на двір, щоби побачити що стало ся.

— Ну, маєш щасте, Остапе, — промовив тихо хорий, до котрого Остап перше зайшов. — Я чуть не загиб, коли почув вистріл; я думав, що ти вже не наш.

Остап почав розпитувати всїх хорих. Многі з них були хорі на добре, инші були лиш голодні і дуже умучені. Остап підійшов до одного з них і спитав про причину тої загальної слабости.

— Що? Слабість?, — відповів запитаний, — я ще лише дивую ся, як наші душі нас тримають ся! Чотири днї я вже нічого не їв крім сухого хліба, бо мясо і росіл такі воняче, що і підступити до них не можна. Сонце жарить мов навіжене, робота тяжка... Робив я голоден два днї, а далї і знемігі. Я ще лиш вдоволений тим, що не дав ся перемочи спразї підчас роботи. А то богато з нас, які пили воду підчас роботи тепер і рушитись не можуть, так їх зібрала фебра. Тут би треба комусь доглянути нас, та подати щонебудь теплого пити, то миб і подужали. Та коли отой чорт, Марцельо, гонить всїх до роботи і не дасть нікому лишитись при нас. Він каже, що ми не хочемо робити, тому й буцїм слабуємо.

Остап похитав мовчки головою і пішов знов до великого шатра. Тут націдив він кілька фляшок вина і розніс слабим.

Сю роботу заглянув кухар, який лагодив вечеру для робітників. Він вибіг з піддаша, де була кухня і почав лаяти Остапа за те, що він брав сам вино.

Остап виняв пять пезос і з погордою кинув ними в лице кухаря. — Сим заплатиш свойому собачому панови за його вино, — сказав Остап і підступив близше до кухнї. Кухар взяв пять пезос але не міг рішити ся, що з ними робити. Коли однак побачив, що Остап є вже в кухнї, він сховав гроші до кишенї і почав запопадливо нишпорити по горшках, аби не дати спромоги Остапови говорити ще щонебудь.

В кухни, на столї під стїною лежала купа накраяної в порції воловини, на якій ворушилась тьма чорних мух і білих хробів. Вонь, яка розносилась з того мяса, була так сильною, що навіть чоловік з найсильнійшим жолудком мусїв би улячи розстроєви. В додатку ділали на чоловіка немов глумливий гомін великих зеленкуватих мух і лїниве посуване білих червів по мясї. Остап лиш глянув на те мясо тай зараз відійшов, бо йому почало робитись нудно.

Побесїдувавши ще якийсь час з хорими товаришами Остап і не зауважав, як до табору наблизились вже робітники. Позаду робітників йшов скорою ходою капатас Дон Марцельо, а за ним непевно ступав писар. Дон Марцельо заздалегідь вже шукав зором Остапа. Зауваживши його плечисту постать біля шатра, Дон Марцельо звернув свої кроки просто до нього.

Остап був вже тепер переконаний в тім, що з людьми Марцельового типу може притрапити ся все можливе, тому він попросив в хорого робітника о револьвер. На нещасте, однак, ніхто з близьких не мав набоїв до револьвера, і Остап з порожним оружем в руцї ждав злобного Калябрійця. Він удав дуже лютого і зовсїм рішучо держав в руцї револьвер.

Марцельо не встиг ще дійти до Остапа, а вже почав сьпівати проклонні стихи. Злий до божевільности, але при тім не забуваючи, що Остап не зі страшків, Дон Марцельо заверещав напів повздержаним голосом:

— Чекай, чортівський Русо, я тебе навчу як тручати ся не в твої дїла. Як ти сьмів бити писаря за ніщо? Га? Я тебе зараз засиплю оловом як собаку, проклятий Русо!

Остап усьміхнув ся. Обернув ся і підступив до Марцеля, звертаючи заразом на нього дуло свого порожного револьвера.

Сей бачучи, що Остап тепер приготований на все, спустив з тону і вже зовсїм покірно спитав, чи Остап повернув до роботи чи по росчот.

Писар стояв мов німий за плечима маленького Марцеля і великими очима дивив ся на револьвер в руцї Остапа. Бідака аж тепер був певний, що не побачить вже слїдуючого ранку. Стояв як вкопаний з зігнутими колїнами, а губи теліпались в нього мов на морозї.

Втім дав ся чути голос дзвінка, яким кухар скликав робітників на їду. Богато робітників кинулись з тарілками до кухнї. Остап нагадав собі те воняче мясо, котре саме тепер мали робітники їсти і аж терпець перейшов йому поза шкіру.

Однак не всї робітники пійшли на вечеру. Богато з них обступили Остапа і Марцеля і хотїли бачити як закінчить ся та "приятельська" розмова. Сирійці, котрі дуже поважали і любили Остапа стояли півколесом позад нього і майже кождий стискав в руцї рукоять револьвера або ножа. На найменший рух Марцеля вони були би кинулись на нього в обороні Остапа.

Туземці, яких поза виноем і картами не обходив цїлий сьвіт, стояли з боку і жартували.

— Аж тепер наші "ґрінгос" подїравлять собі сорочки, — сьміяв ся один з них.

— Іди,— підсьміхнув другий, — не жартуй! Куди "ґрінгам" до револьвера, як вони і не знають, котрим кінцем кулю в нього закласти.

Остап зачув сї жарти і сердечно засьміяв ся. Дон Марцельо, побачивши, що Остап в добрім гуморі, набрав і собі відваги і також засьміяв ся. Писар лиш простогнав крізь зуби довжезний віддих.

(Дальше буде).